

คำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะเหตุที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีอำนาจ
เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งนั้น...มีอำนาจที่จะยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งของตนได้

จัดทำโดย นางสาวรังสีมา ภูแปลง นิติกรชำนาญการ

วุฒิการศึกษา นิติศาสตรบัณฑิต เนติบัณฑิตไทย

ศิลปศาสตรบัณฑิต การศึกษามหาบัณฑิต

ตรวจแก้ไขโดย นายอำนาจ สนิท ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล

วุฒิการศึกษา นิติศาสตรบัณฑิต นิติศาสตรมหาบัณฑิต

การศึกษาศาสตรบัณฑิต ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 (นครสวรรค์, อุทัยธานี)

คำว่า “ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง” ตามมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
ครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ของบุคคลตำแหน่งซึ่งมี
วิทยฐานะดังต่อไปนี้ หมายถึงบุคคลใด สรุปได้ว่า

(1) การบรรจุและแต่งตั้งวิทยฐานะเชี่ยวชาญพิเศษ

- ต้องได้รับอนุมัติจาก ก.ค.ศ.
- เลขานุการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ
- และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นำเสนอนายกรัฐมนตรี เพื่อ
- นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(2) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

- รอง ผอ.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- รอง ผอ.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชำนาญการพิเศษ
- รอง ผอ.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ
- ผอ.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- ผอ.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ

ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง คือเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยอนุมัติ ก.ค.ศ.

(3) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

- รอง ผอ.สถานศึกษา
- ผอ.สถานศึกษา
- ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่ ก.ค.ศ.กำหนด
- ตำแหน่งศึกษานิเทศก์
- ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- ตำแหน่งซึ่งมีวิทยฐานะชำนาญการ (เช่น ครูชำนาญการ)

- ตำแหน่งซึ่งมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ (เช่น ครูชำนาญการพิเศษ)
- ตำแหน่งซึ่งมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ

ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง คือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยอนุมัติ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา

สำหรับในเรื่อง **“การดำเนินการทางวินัย”** ใครจะเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน มีบัญญัติไว้ในมาตรา 98 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 สรุปได้ว่า

ถ้าเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยไม่ร้ายแรง เป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชา

ถ้าเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง เป็นอำนาจของผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 53 ดังกล่าวข้างต้น

แล้วคำว่า **“ผู้บังคับบัญชา”** หมายถึงใคร ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 กำหนดไว้ว่า

มาตรา 24 ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา 27 ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

ตัวอย่าง ถ้าหากมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการครูซึ่งมีวิทยฐานะชำนาญการหรือชำนาญการพิเศษ กระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง ดังนี้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยคือ ผู้อำนวยการ โรงเรียน แต่หากมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ดังนี้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยคือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

หากมีการออกคำสั่งไม่ถูกต้อง เช่น ผู้อำนวยการ โรงเรียน ได้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงข้าราชการครูซึ่งมีวิทยฐานะชำนาญการหรือชำนาญการพิเศษ ดังนี้ผู้อำนวยการโรงเรียนมีอำนาจยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งของตนได้ ซึ่งในเรื่องดังกล่าวมีกรณีตัวอย่างข้าราชการครูถูกผู้ปกครองนักเรียนร้องเรียนว่ารับฝากเงินค่าลงทะเบียนจากนักเรียน 6 คน แต่ไม่นำส่งเงินแก่เจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียน ทำให้โรงเรียนไม่อาจออกใบเสร็จรับเงินแก่นักเรียนได้ ผู้อำนวยการโรงเรียน(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3)จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยขึ้น ต่อมาผู้อำนวยการโรงเรียนเห็นว่าพฤติการณ์ของครูคนดังกล่าวเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงซึ่งโรงเรียนไม่มีอำนาจออกคำสั่งดังกล่าวได้ จึงมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งข้างต้นแล้วรายงานผลการสืบสวนต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2) และเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1) ตามลำดับ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่ครูคนดังกล่าว ซึ่งครูคนดังกล่าว(ผู้ถูกฟ้องคดี)เห็นว่าคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้อง

ขอให้ศาลพิพากษาคำสั่งของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว พิพากษาดังนี้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.439/2551 ได้วินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานไว้ว่า ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 มิใช่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 จึงไม่มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีอำนาจในเรื่องนั้น คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้นเอง เห็นว่าคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมายย่อมมีอำนาจที่จะยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งของตนได้ ไม่ว่าจะพ้นระยะเวลาการอุทธรณ์แล้วหรือไม่ก็ตาม ตามนัยมาตรา 3 ประกอบมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งนำมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การปฏิบัติราชการของฝ่ายปกครองในฐานะที่เป็นกฎหมายกลางที่มีหลักประกันความเป็นธรรมและมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการทางปกครอง ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ได้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี แล้วรายงานผลการสืบสวนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ตามลำดับ เพื่อพิจารณาดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ในฐานะผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปอีกชั้นหนึ่ง ได้รับรายงานผลการสืบสวนจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 จึงรายงานตามลำดับชั้นจนถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 การกระทำดังกล่าวเป็นเพียงวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ซึ่งเป็นการเตรียมการเพื่อจะมีคำสั่งทางปกครองอันเป็นมาตรการภายในฝ่ายปกครอง ยังมีได้มีผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่อาจอุทธรณ์ในคดีนี้ได้

ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 เป็นผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูฯ เมื่อได้รับรายงานว่าได้มีการสืบสวนข้อเท็จจริงพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีแล้วพบว่า เป็นกรณีที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ย่อมมีอำนาจผูกพันที่จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนตามมาตรา 102 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ. ฉบับที่ 18 (พ.ศ.2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ. ดังกล่าวแล้ว แม้หากจะฟังได้ดังที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าในชั้นสอบสวนไม่มีการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบข้อเท็จจริงและข้อกล่าวหาที่ชัดเจนเพื่อจักได้มีโอกาสนำพยานหลักฐานเข้าชี้แจงตามความ เป็นจริง กรณีดังกล่าวก็อาจมีผลทำให้การสอบสวนและคำสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีไม่ชอบเท่า่นั้น หากได้มีผลต่อคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลพิพากษายกฟ้อง

จะเห็นได้ว่าการพิจารณาตามคำพิพากษาดังกล่าวนั้นพิจารณาตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 ซึ่งกฎหมายดังกล่าวยกเลิกโดย พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 สำหรับ กฎ ก.พ. ฉบับที่ 18 (พ.ศ.2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา นั้น ปัจจุบันข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ใช้ กฎ ก.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. 2550 แทนแล้ว แต่รายละเอียดเนื้อหายังคงคล้ายกัน ดังนั้นคำพิพากษาดังกล่าวจึงใช้เทียบเคียงเป็นแนววินิจฉัยได้ พบกันใหม่ฉบับต่อไปนะคะ สวัสดีค่ะ

☆☆☆☆☆